

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum in Christo requiratur aliqua habitualis gratia ad hoc quòd sit caput.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

ra humana vulnerata ē, & ad sensibilia demersa, vt ad inuisibilem verbi gubernationem nō sit sufficiēter idonea. Vnde oportuit medicinā vulneri adhiberi p humanitatē Christi, per quā Christus satisfecit, & oportuit quod visibilem naturā assumeret, vt p visibile gubernationē ad inuisibilia homo reuocaret.

AD QUARTVM dicendum, quod humana natura quādam infinitatē dignitatis sortitur ex hoc ipso, qd diuina vnitas est in psona, vt nō sit iniuriosum hoī, qd Christo secundum humanā naturā opatur p virtutē diuinā, vt dictum est: vnde & vna veneratione Christum in vtraque natura veneramur, scilicet latrā.

In corp. art.

AD QUINTVM dicēdū, qd Chrs nō solū fm diuinā naturā, sed etiā secundum humanā est angelorum caput, qd eos illuminat secundū humanā naturā, vt Dion. dicit 7. c. de diu. nom. vnde & ad Colos. 2. dī, qd ipse est caput oīs principatus & prātis. Sed tū humanitas Christi aliter se hēt ad Angelos qd ad hoīes quātum ad duo. Primo, quantum ad naturā cōformitatē, p quā est in eadē specie cum hoībus, nō aut eum angelis. Secundo, quantum ad finem incarnationis, qd em principaliter facta est pp hoīum liberationem a peccato, & sic humanitas Christi ordinatur ad influētiam quam facit in hoīes, sicut ad finem intentum. Influxus autem in angelos nō est vt finis incarnationis, sed vt incarnationem cōsequēs.

C. 4. est. hierar. non prou. a si. ne.

AD SEXTVM dicendum, qd Chrs ab Apostolo expōsse dī Ecclesie mēbrū 1. Cor. 12. Vos estis corpus Chri, & mēbrū de mēbro. Dī aut mēbrū rōne dīstīctōnis ab alijs Ecclesie mēbris: dīstīguī aut ab alijs mēbris rōne suā pfectōnis, qd ī Chro est vniuersaliter grā, nō autem ī aliquo aliorum, sicut & caput corporis naturalis ab alijs mēbris dīstīguītur: vñ nō oportet qd Christo attribuat aliqua impfectio.

AD SEPTIMVM dicēdū, qd cor est mēbrū latens, caput at apparet: vñ p cor pōt significari diuinitas Chri, vel Spūs sancti p caput aut ipse Chrs fm naturā visibilem, cui natura diuinitatis inuisibilis influit.

AD OCTAVVM dicendum, qd Christus habuit cognitionem perfectam eorum, de quibus alii fidem habent, & ita quantum ad cognitionem alīs cōformatur, sicut perfectum imperfecto. Talis autem cōformitas inter caput & membrum attenditur.

AD NONVM dicendum, qd Chrs secundum qd homo, mediator est inter Deum & hoīes, vt dī 1. Tim. 2. Vñ sicut Deus dupliciter nos iustificare dī, principaliter, scilicet p actionē suā, in quantum est cā efficiens nrā salutis, & et p operationē nostrā, in quantum est finis a nobis cognitus & amatus: ita et Chrs fm qd hō dupliciter nos iustificare dī. Vno modo secundum suā actionem in quantum nobis meruit, & p nobis satisfecit, & quantum ad hoc nō poterat dici caput Ecclesie ante incarnationē. Alio modo p operationem nostrā ī ipsum, secundum quod dicimur per fidem eius iustificari, & p hunc modum et poterat esse caput Ecclesie ante incarnationem fm humanitatem: vtroque autem modo est caput Ecclesie secundum diuinitatem, & ante, & post.

AD X. dicendum, qd quia nondum erat meritum Christi in actu, nec satisfactio ante incarnationem: ideo non erat tanta gratia plenitudo, sicut & post.

AD XI. dicendum, qd Christo conuenit ratio capitis non solum per actionem suā, sed per actionem nostrā in ipsum: vnde ratio non sequitur.

AD XII. dicendum, qd esse caput, vel influere per operationē nostrā in ipsum in quantum in eum cre-

dimus, non est pradicatum, quod sit res nature, sed quod sit res rationis: unde ratio non sequitur.

AD XIII. dicēdū, quod Deus, & homo vnus est Christus: unde per hoc qd Christus est caput secundum humanitatem, & secundum diuinitatem, non sequitur quod Ecclesia habeat duo capita.

AD XIV. dicendum, qd nō sēdm eandē rōnem omnino dī Deus caput Christi, & Dē caput Ecclesie: unde ratio procedit quasi ex aequiuocatione.

AD XV. dicēdū, quod quicquid est perfectioris in fide & spe, totū conuenit Christo, solum autem quātū ad id quod imperfectionis est, de ipso negat.

AD XVI. dicendum, qd licet Christus vnus nō sit caput secundū diuinitatē, non tñ reuocet quin sit caput alio mō fm humanitatē, qd ab ipso Chro fm humanitatē spirituale originē sumimus, sēdm illud Ioan. 1. De plenitudine eius omnes acceptimus.

AD XVII. dicēdū, qd solius Dei est illuminare animas pncipaliter, & effēctiue sic at humanitas Christi spūaliter nō influit in nos, sed alio mō, ut dictū est.

ARTICVLVS V.

Vtrum in Christo requiratur aliqua habitualis gratia ad hoc, quod sit caput.

QVINTO queritur, utrum in Chro requiratur aliqua habitualis grā ad hoc quod sit caput. & videtur qd non: quia Apostolus ad Colos. 1. ex hoc ponit in Chro capitis rōnē, quia cōplacuit in ipso oīm plenitudinem inhabitare, ut in auctoritate sūpradicta patet: sed oīs plenitudo diuinitatis Christi inhabitauit ex unione. ergo prater unionem non requiritur alia gratia ad hoc, quod sit caput.

¶ 2. Prter. Christus caput ecclesie est secundū quod ad nostram salutem operatur. operatio autē humanitatis eius salutē nobis contulit, ut Damasc. dicit secundū qd humanitas quasi instrumentum diuinitatis erat. cum igitur in instrumento non requiratur aliquis habitus, sed tantum motum a principali agente mouetur, ut qd in Chro, ad hoc qd esse caput Ecclesie, nulla habitualis gratia requireretur.

¶ 3. Prter. Dupliciter alicuius hoīs actio alteri potest esse salubris. Vno modo secundum qd agit ut persona singularis, & sic ad hoc, qd eius actio sibi vel alteri meritoria esse possit, requiritur gratia. Alio modo ut persona cōis, & sic sunt ministri ecclesie, qui sacramenta dispensando, & p oīones quas ex persona ecclesie Deo fundunt, ad salutē aliorū operant, & ad hoc non requiruntur aliqua grā, sed solū mō potestas, vel status (sunt. n. h. mōi non solū per bonos, sed et per malos) Christus autē in quantum est ecclesie caput, consideratur ut persona cōis, cuius virtutē obtinent oēs ecclesie ministri. ergo ad hoc quod esset caput, habitualis gratia non indigebat.

¶ 4. Prter. Christus fuit caput ecclesie secundum qd eius meritum fuit infinitum, sic enim in omnia mēbra ecclesie influere potuit ad deletionem omnium peccatorum: sed meritum eius infinitatem nō habuit ex grā habituali quā finita erat. ergo Christus non fuit caput rōne alicuius habitualis gratie.

¶ 5. Prter. Chrs est caput ecclesie in quantum est Dei, & hominū mediator: sed mediator Dei, & hoīum est in quantum est mediator inter Deum, & hoīes, habens cum Deo diuinitatē, cum hominibus humanitatē, quod quidē est per unionem. ergo sola unio ab ipso habituali gratia sufficit ad capitis rationem.

¶ 6. Prter. Vnius subiecti vna est vita: grā autē est vita aīa. ergo in vna anima est vna gratia, & ita in Chro prter gratiam, quā est eius ut est singularis persona, non

non requirit aliqua habitualis gra p qua sit caput. ¶ 7 Præ. Ex hoc Christus est caput, qd influit in ecclesia mēbra: sed Christus influcere nō pōtēst quan tūcūque gratiā haberet, nisi esset Deus, & homo. ergo non requiritur gratia habitualis, per quam sit caput, sed hoc ex sola unione habet.

Sed contra est, qd dī Ioan. i. De plenitudine eius nos oēs accepimus gratiam pro gratia, & ita gratiā aliquā habuit, per quā in nos gratiā refudit.

¶ 2 Præ. Caput corporis mystici similitudinē habet cum capite corporis naturalis: sed ad perfectionē corporis naturalis requiritur quod sit in eo uis sen situa plenissime ad hoc, quod sensum in membra refundere possit. ergo in Christo ad hoc quod sit caput, requiritur gratia plenitudo.

¶ 3 Præ. Dionysius 2. cap. Cæl. Hierar. dicit quod illi qui sunt alios illuminantes, perficientes, & purgan tes præhabent lumen, puritatem, & perfectionem: sed Christus in quantum est caput ecclesiæ, purgat, illuminat, & perficit. ergo oportet ad hoc quod sit caput, quod in eo sit gratiæ plenitudo, per quam sit purus, lucidus, & perfectus.

RESPON. Dicēdū, qd sicut dicit Damasc. humanitas Christi quasi instrumentū diuinitatis fuit, & ideo a ctiones eius nobis poterant esse salubres. Inquantū ergo speciale diuinitatis instrumentū fuit, oportuit quandā specialem coniunctionem ipsius ad diuinitatē esse. Vnaquæq; autem substantia rāto a Deo ple nius bonitatē eius participat, quāto ad eius bonitatē appropinquat, ut patet per Dionysiu 12. c. Cæle. Hierar. Vñ & humanitas Christi ex hoc ipso, qd præ alijs vicinis, & specialius diuinitati erat cōiuncta, ex cellentius bonitatē diuinā participauit per grā do nū. Ex quo idōncitas in ea fuit, ut non solū gratiam haberet, sed etiā per eā gratia in alios transfunderetur, sicut per corpora magis lucētia lumen solis ad alia transit. Et quia Christus in oēs creaturas rōna les quodā mō effectus gratiā influit, inde est qd ip se est principiu quodāmodo omnis gratiæ fm hu manitatē, sicut Deus est principiu omnis esse: nū si cut in Deo oīs essendi pfectio adunat, ita in Christo omnis gratiæ plenitudo uirtutis inuenitur, p quam nō solum ipse possit in gratiæ opus, sed etiam alios in grām adducere, & per hoc habet capitis rōnē. In capite. n. naturali non solū est uis sensitua ad hoc, qd sentiat p uisum, auditum, & tactum, & hmōi sen sus, sed etiā est in eo ut in radice, a qua in alia mem bra sensus effluit. Sic ergo una & eadē gra habitua lis in Christo dī unionis, inquantū congruit natu ræ diuinitati unitæ: & capitis, inquantū per eam fit refusio in alios ad salutem: singularis uero personæ, inquantū ad opera meritoria perficiebat.

AD PRIMVM ergo dicēdū, qd in Christo intelligit duplex plenitudo. Vna diuinitatis, fm quam Chris tus est plenus Deus: alia gratiæ, secundum quā dicitur plenus gratiæ, & ueritatis, & de hac plenitudine loquitur Apostolus ad Coloss. 1. De prima autem Coloss. 2. hæc autem secunda a prima deriuatur, & per eam gratia capitis completur.

AD SECUNDVM dicēdū, qd in instrumentū inanima tū, quale est securis, habitu nō indiget: instrumentū autē animatū, quale est seruus, indiget, & tale instru mentū diuinitatis est humana natura in Christo.

AD TERTIVM dicēdū, qd minister ecclesiæ nō agit in sacramētis quasi ex ppria uirtute, sed ex uirtute al terius. Christi: & ideo in eo nō requiritur gratia pso nalis, sed solum autoritas ordinis, per quam quasi

A Christi Vicarius cōstituitur. Christus autem operatus est nostram salutem quasi ex propria uirtute, & ideo oportuit quod in eo esset gratiæ plenitudo.

AD QVARTVM dicendum, qd quāuis meritum Christi quandam infinitatis rationem habeat ex dignitate psonæ, tñ rōnem meriti habet ex gratiā habitua li, sine qua meritum esse non potest.

AD QVINTVM dicēdū, qd Christus est mediator Dei, & hoīum et secundum humanā naturam, in quantum cum hoībus habet passibilitatem: cum Deo uero iustitiam, quæ est in eo per gratiam. Et ideo requiritur præter vnionem habitualis gratia in Christo ad hoc quod sit mediator, & caput.

AD SEXTVM dicēdū, qd vna & eadē gratia habitua lis diuersa ratione est gratia capitis, & singularis per sonæ, & vnionis, per modum superius dictam.

AD SEPTIMVM dicendum, qd licet in Christo re quiratur ad hoc quod sit caput utraq; natura, tamē ex ipsa vnione diuinæ naturæ ad humanam sequitur in humana quædā gratiæ plenitudo, ex qua in alios redundantia fiat a capite Christo.

ARTICVLVS VI.

Utrum Christus mereri potuerit.

Sexto queritur, utrum Christus mereri potuerit. & vñ quod non. Omne. n. meritum ex liberrate arbitrij procedit, qd indeterminate se habet ad mul ta, sed liberum arbitrium in Christo determinate se habebat ad bonum. ergo mereri non potuit.

¶ 2 Præ. Quæ est cōparatio recipiētis ad receptū, ea dē est cōparatio merētis ad pmiū, qd ad hoc me retur aliq; ut recipiat quod meret: sed recipiēs dēt eē denudatum a recepto, ut patet in lib. de Anima. ergo ille qd meretur, dēt esse absq; pmiō: quod de Christo dici nō pōt, cū ipse fuerit uerus cōpchen sor, ergo uidetur quod Christus mereri nō potuit.

¶ 3 Præ. Id quod debetur alicui, non oportet quod mereatur: sed ex hoc ipso quod Christus comprehen sor erat, debebatur ei impassibilitas mentis & corporis. ergo ista non meruit.

¶ 4 Præ. Meritum nō est respectu eorū qd necessa rio cōsequuntur quasi naturali ordine, qd meritum est respectu eius qd ex uolūtate alterius reddit qua si merces: sed gloria corporis quodā naturali ordi ne ex gloria aīæ habetur p Aug. in epistola ad Dio scorum. ergo cum Christus esset beatus quantum ad animam, ut pote qui diuinitate fruebatur, uidetur quod gloriam corporis mereri non potuerit.

¶ 5 Præ. Sicut Christus ante passionem habuit glo riam animæ & non corporis, ita & sancti qui nunc sunt in gloria: sed sancti nunc non merentur glo riam corporis. ergo nec Christus meruit.

¶ 6 Præ. Nō pōt eē idē principiu meriti & termi nus, & sic nō pōt eē idē pmiū & principiu merēdi: sed charitas qd erat i Chro ad pmiū eius ptimebat, qd erat de pfectione beatitudinis, cū p eā frueret. er go nō poterat eē pncipiū merēdi: oē autē meritū est ex charitate. ergo in Chro meritū eē nō potuit.

¶ 7 Præ. Remoto priori remouet posterius. sed me ritum p prius respicit beatitudinem aīæ qd Chis non meruit, quia ab instanti conceptionis eam habuit. ergo nec aliquid aliud mereri potuit.

Sed contra est quod in Plat. 15. super illud. Cō serua me Domine, dicit gl. premium, quoniam spe rari in te etiam meritum. ergo Christus meruit.

¶ 2 Præ.

Cap. 3. har. a hoc.

11. ortho. dōz fitei cas. a med. illar.

Cap. 4. non remouet e a pncipio.

In corp. ar.

1. p. q. 193. art. 3.

Ad Diofco. rō epist. 18. ante mediū som. 2.

Interlinea. tis hēt par. tem.